

5. Hensel, P., Santoro, D., Favrot, C., Hill, P., & Griffin, C. (2015). Canine atopic dermatitis: detailed guidelines for diagnosis and allergen identification. *BMC Vet Res.*, 11, 196 (2015). doi: 10.1186/s12917-015-0515-5
6. Jaffey, J.A., Backus, R.C., Sprinkle, M., Ruggiero, C., Ferguson, S.H., & Shumway, K. (2020). Successful Long-Term Management of Canine Superficial Necrolytic Dermatitis With Amino Acid Infusions and Nutritionally Balanced Home-Made Diet Modification. *Frontiers in veterinary science*, 7, 28. doi: 10.3389/fvets.2020.00028
7. Karaulov, A.V., Vylegzhanina, T., Ovchinnikov, A., Chernikova, M., & Nenasheva, N. (2019). Triamcinolone Acetonide versus Fluticasone Propionate in the Treatment of Perennial Allergic Rhinitis: A Randomized, Parallel-Group Trial. *Int. Arch Allergy Immunol.*, 179(2), 142-151. doi: 10.1159/000497160
8. Marchegiani, A., Fruganti, A., Spaterna, A., Dalle Vedove, E., Bachetti, B., Massimini, M., Di Pierro, F., Gavazza, A., & Cerquetella, M. (2020). Impact of Nutritional Supplementation on Canine Dermatological Disorders. *Veterinary sciences*, 7(2), 38. doi: 10.3390/vetsci7020038
9. Molleda, J.M., Tardón, R.H., Gallardo, J.M., & Martín-Suárez, E.M. (2008). The ocular effects of intravitreal triamcinolone acetonide in dogs. *Vet J.*, 176(3), 326-332. doi: 10.1016/j.tvjl.2007.02.031

УДК 636.8.09:616.523:617.711-002

ЛІКУВАННЯ КІШОК ЗА ГЕРПЕС-ВІРУСНОГО КОН'ЮНКТИВІТУ

Синяговська К.А., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4482-4813>

Слюсаренко Д.В., доктор ветеринарних наук, професор, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8214-0637>

Сарбаш Д.В., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0902-7990>

Цимерман О.О., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4663-0505>

Кон'юнктивіти (запалення кон'юнктиви) – є одним із поширеніших офтальмологічних захворювань у кішок. І хоча точну причину розвитку захворювання встановити іноді не вдається, вважається що саме у кошенят та дорослих котів це є вірус герпесу типу 1 (FHV-1), таким чином інфекція FHV-1 є поширеною, а вірус – широко розповсюдженим серед котячих популяцій. Насправді FHV-1 і *Chlamydia felis* складають переважну більшість усіх котячих кон'юнктивітів [1-3]. Диференціація цих двох захворювань керується переважно клінічними ознаками, оскільки результати діагностичних тестів можуть бути хибно позитивним або негативним для цих організмів. Вирішальне значення для інтерпретації результатів діагностичних тестів на FHV-1 та лікування кішок, інфікованих цим вірусом, має відомості про те, що FHV-1 характеризується постійним латентним перебігом у більшості інфікованих котів. Крім того, FHV-1 є поширеним вірусом у всьому світі. Серологічні дослідження припускають, що принаймні 95 % кішок зазнали впливу вірусу шляхом або вакцинації, або передачі вірусу дикого типу між тваринами. Незважаючи на те, що FHV-1 довго живе в гангліях котів, він є надзвичайно лабільний у навколишньому середовищі та чутливий до звичайних дезінфікуючих засобів. Вірус передається від kota до kota шляхом прямого контакту або шляхом аерозолізації вірусу. Вірус вражає епітеліальні поверхні дихальних шляхів і кон'юнктиви і, меншою мірою, епітелій рогівки, викликає лізис тканин

коли він розмножується та проникає в сусідні клітини. Виражене нейтрофільне запалення призводить до розвитку гнійних процесів у очах, виділень з носу, навіть якщо вторинна бактеріальна інфекція відсутня.

Складність лікування кішок з зазначеним захворюванням полягає в тому, що не було розроблено жодного противірусного ветеринарного препарату для місцевого застосування. Вірусу неможливо остаточно позбутися із організму, він є стійким до багатьох противірусних засобів, особливо у латентній фазі, часто може рецидувати та перебігає з розвитком різноманітних ускладнень (сімблефарон) [4-6].

Виходячи з вище наведеного метою наших досліджень було розробити курс комплексного консервативного лікування за герпес-вірусного кон'юнктивіту у кішок.

Нами протягом 3 років було досліджено 17 котів віком від 7 місяців до 9 років. Всі тварин були вуличного типу утримання, а також у власників утримувалося декілька котів одночасно, що сприяло поширенню захворювання. Зі слів власників коти постійно мали ознаки рецидивуючого кон'юнктивіту.

Анамнестичні дані свідчили, що захворювання розпочиналося раптово. У тварин відмічалось нездужання, лихоманка, чхання або кашель, ознаки реніту і виділення з носу. З очей виділявся рясний ексудат слизистого та гнійного характеру, іноді з домішками крові. Кон'юнктива очей була набрякла гіперемійована, спостерігали хімоз, блефароспазм. На кон'юнктиві відмічалися значні виразкові дефекти, що викликало наявність кровотечі на поверхні слизової оболонки. Зазначені дефекти на поверхні містили фібринозні нашарування, що ускладнювалося утворенням спайок, внаслідок чого кон'юнктива мала тенденцію до адгезії з рогівкою. У 3 котів було зареєстровано початок розвитку сімблефарону через фібринозні нашарування.

Як ускладнення перебігу захворювання, у 6 котів спостерігали також порушення відтоку сльози, що було підтверджено відсутністю або затримкою проходження флюоресцинового барвника через носові ходи (тест Джонса), та ймовірно, пов'язано з утворенням спайок у нососльозному каналі.

Стан рогівки оцінювали шляхом огляду та проведенням флюоресцинової проби. За станом зафарбованої рогівки визначали наявність виразкових дефектів. Шляхом проведення флюоресцинової проби було виявлено епітеліальні виразки на рогівці у 4 котів. У інших тварин стан рогівки був задовільний, проте відмічалися на її поверхні нашарування ексудату, що знижувало візуалізацію рогівки при первинному дослідженні. У всіх тварин було діагностовано білатеральний перебіг захворювання.

Лікування тварин починали з механічної обробки очей, яке зводилося до видалення ексудативних нашарувань шляхом їх вимивання теплим фізіологічним розчином. За розвитку сімблефарону здійснювали механічний розтин спайок за допомогою ватних паличок та тампонів або малих щипців.

У якості противірусної системної терапії тваринам призначали противірусний препарат Фамвір (Фамцикловір), який згідно інструкції задається у дозі 40-90 мг/кг. Але враховуючи, що використання дозування 40 мг/кг потребує задавання препарату кожні 8 годин та, так званий, «фактор власника» (через неможливість власників знаходитися поруч з твариною у певний час) нами була скорегована доза препарату на 90 мг/кг кожні 12 годин, протягом 28 днів.

Як місцевий противірусний препарат застосовували очний гель «Вірган» (ганцикловір) 0,15 % концентрації, 3 рази на день, протягом 28 діб.

Для профілактики секундарної інфекції на тлі зниження місцевого імунітету котам призначали антибактеріальні очні краплі – «Тобрекс»; «Флоксал» на 1 краплі у кожне око, кожні 3-4 години, протягом 7-14 днів.

У випадках з яскраво вираженими ознаками запалення для купування блефароспазму, ознак гіперемії, хемозу, сімблефарону та ін. призначали місцево виключно нестероїдні протизапальні препарати у вигляді інстиляцій очних крапель 0,1 % розчину «Дікло-Ф» або «Уніклофен» (диклофенак) від одного до чотирьох разів на день (в залежності від ступеня

запалення) протягом 5-7 днів. Якщо ознаки зникали раніше застосування нестероїдних протизапальних крапель скасовували.

Оскільки комплексна консервативна терапія передбачає застосування одночасно двох або трьох видів місцевих засобів (краплі, гель) треба щоб проміжок часу між застосуванням цих препаратів складав не менше 15 хвилин, причому, таким чином, щоб гель «Вірган» був застосований останнім.

У якості загальної імуностимулюючої терапії внутрьшньом'язово було призначено розчин для ін'єкцій Циклоферон, як індуктор ендogenous інтерферону, за загально прийнятою схемою: 1,2,4,6,8,10 доба у кількості 0,8 мл.

Варто звернути увагу, що за застосування призначеної схеми лікування позитивна динаміка з боку кон'юнктиви була відзначена вже на 10-14 добу лікувальних заходів. Загальний стан тварин покращувався, зникали ознаки запалення кон'юнктиви, надмірні слизові або гнійні виділення з очей були відсутні, носові ходи – чисті, дихання не ускладнене, чхання відсутнє. Проте курс лікування було подовжено до 28-ої доби.

Таким чином, лікування тварин за розвитку герпес-вірусного кон'юнктивіту є тривалим та передбачає застосування системної противірусної, імуностимулюючої терапії, на фоні місцевого застосування противірусних препаратів, із використанням місцевих антибактеріальних крапель для профілактики секундарної інфекції та застосуванням місцевих нестероїдних протизапальних засобів для купування ознак запалення у тканинах ока.

Бібліографічний список:

1. Browning GF. Is Chlamydophila felis a significant zoonotic pathogen? Australian Veterinary Journal. 2004. Nov. №82(11). P. 695-696. doi: 10.1111/j.1751-0813.2004.tb12160.x.
2. D. Longbottom, L.J. Coulter. Animal chlamydioses and zoonotic implications. J Comp Pathol. 2003. May №128(4). P. 217-244. doi: 10.1053/j.cpa.2002.0629.
3. David J Maggs. Update on pathogenesis, diagnosis, and treatment of feline herpesvirus type 1. Clin Tech Small Anim Pract. 2005 May № 20(2). P. 94-101. doi: 10.1053/j.ctsap.2004.12.013.
4. David J Maggs, Mark P Nasisse, Philip H Kass. Efficacy of oral supplementation with L-lysine in cats latently infected with feline herpesvirus. American Journal of Veterinary Research. 2003. Jan. № 64(1). P. 37-42. doi: 10.2460/ajvr.2003.64.37.
5. M P Nasisse, D C Dorman, K C Jamison, B J Weigler, E C Hawkins, J B Stevens. Effects of valacyclovir in cats infected with feline herpesvirus 1. American Journal of Veterinary Research. 1997. Oct. №58(10). P. 1141-1144.
6. David J Maggs, Heather E Clarke. In vitro efficacy of ganciclovir, cidofovir, penciclovir, foscarnet, idoxuridine, and acyclovir against feline herpesvirus type-1. American Journal of Veterinary Research. 2004. Apr. №65(4). P. 399-403. doi: 10.2460/ajvr.2004.65.399.

УДК 636.52/.598.09:616.993.16-07-084

МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ГІСТОМОНОЗУ

Рудяшко В.С., аспірант кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи, Полтавський Державний Аграрний Університет, м. Полтава, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-4671-6227>

Вступ. Забезпечення продовольчої безпеки на міжнародному рівні є одним із актуальних завдань аграрного сектору всіх країн, зокрема виробників, спеціалістів і дослідників тваринництва, у тому числі птахівництва. Птахівництво (розведення курей, індиків та ін.) вважається однією з найбільш прибуткових галузей і має значну частку в забезпеченні населення світу м'ясними продуктами та яєчними продуктами. На даний момент удосконалення діагностики, лікування та профілактики різноманітних захворювань